

Sažetak izvješća pučke pravobraniteljice

Analiza stanja ljudskih prava
i jednakosti u Hrvatskoj

2025.

Zagreb, ožujak 2026.

Sadržaj

1. UVOD.....	1
2. Podaci o postupanju za 2025. godinu.....	2
3. Zaštita ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije	6
4. Suradnja i javno djelovanje u promicanju ljudskih prava i suzbijanju diskriminacije.....	12
5. Preporuke.....	17
6. Zaključak.....	30

Sažetak se predaje u skladu s obvezom prema Poslovniku Hrvatskog sabora, s obzirom na to da Izvješće sadrži više od 30 stranica.

Izrazi koji se koriste u ovom Sažetku izvješća, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

1. UVOD

Čitate Sažetak Izvješća pučke pravobraniteljice za 2025. godinu, pripremljen u skladu s obvezom prema Poslovniku Hrvatskog sabora, s obzirom na to da Izvješće sadrži više od 30 stranica.

Izvješće pučke pravobraniteljice za 2025. godinu pučka pravobraniteljica, Ustavom RH određena kao opunomoćenica Hrvatskoga sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska, podnosi Hrvatskom saboru. Izvješće se podnosi temeljem više zakona: Zakona o pučkom pravobranitelju, Zakona o suzbijanju diskriminacije, Zakona o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja i Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti.

Izvješće je **analiza i ocjena stanja ljudskih prava i sloboda u RH** te stanja vezano za prava pojedinaca ili pojedinih društvenih skupina. Sadrži i **181 preporuku** za sustavna poboljšanja.

Izvješće se temelji na velikom broju informacija iz širokog kruga izvora te predstavlja sveobuhvatan osvrt na više od 60 tema i podtema iz različitih područja života. Preporuke su navedene uz opis problema, a stanje je ilustrirano i citatima iz pritužbi građana.

U 2025. godini **najveći se broj građana od kada postoji institucija, u preko 30 godina, obratio pučkoj pravobraniteljici tražeći zaštitu svojih prava**. Otvorili smo novih 4.491 predmet po pritužbama ili na vlastitu inicijativu, što je 21% više nego godinu ranije, koja je također bila rekordna, a ovaj trend pokazuje povjerenje građana u instituciju. Ukupno smo postupali u 8,671 predmeta, od kojih je 5,730 bilo novootvorenih.

U 2025. godini smo zaprimili i **rekordan broj pritužbi u jednom području** - glede **prava na zdravlje**, njih **525**, što je najveći broj pritužbi koje je institucija ikada zaprimila u jednom području. Zatim slijede pritužbe vezane uz **diskriminaciju (378)** u različitim područjima života, **socijalnu skrb (363)** i **pravo na rad (327)**. Socijalna skrb po prvi je put među tri područja s najviše pritužbi, s porastom od 77,9%, a u odnosu na prethodnu godinu najviše je porastao broj pritužbi vezanih uz statusna prava (118,8%).

Uz rad u predmetima, izvješće se temelji i na cijelom nizu drugih izvora podataka:

- analizi 40 propisa i strateških dokumenata koji su u 2025. godini bili u javnom savjetovanju i parlamentarnoj proceduri te na koja smo davali mišljenja;
- terenskim obilascima domova za starije, romskih naselja, ekološki ugroženih područja, zatvora i kaznionica, psihijatrijskih bolnica, bolničkih psihijatrijskih odjela, policijskih postaja i pritvorskih jedinica, prihvatilišta za tražitelje međunarodne zaštite, Centra za registraciju tražitelja međunarodne zaštite, prihvatnih centara za strance, područja stradalih u potresu i drugih;
- suradnji s tijelima javne vlasti, organizacijama civilnog društva i drugim dionicima - uključujući, kroz prikupljanje podataka u svrhu pripreme godišnjeg Izvješća, koje smo zatražili od ministarstava i drugih državnih tijela, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacija civilnog društva, akademske zajednice, sindikata, udruga poslodavaca, strukovnih komora, vjerskih zajednica, predstavnika i vijeća nacionalnih manjina;
- sudske prakse Ustavnog suda i nacionalnih sudova, Europskog suda za ljudska prava i Suda Europske unije; te dostupnih znanstvenih radova, istraživanja i statističkih pokazatelja.

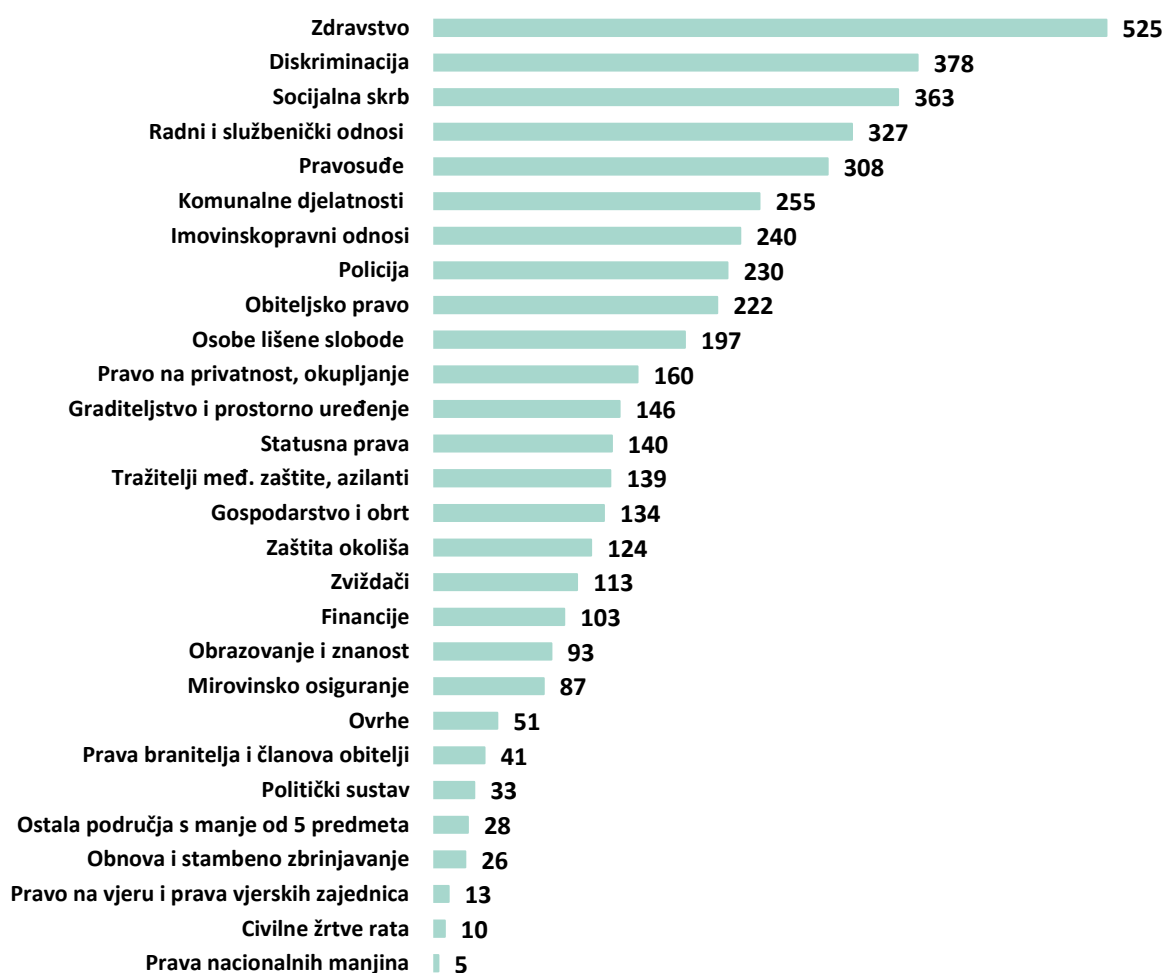
2. Podaci o postupanju za 2025. godinu

U 2025. godini otvoreno je ukupno 5.730 novih predmeta, pri čemu se najveći dio, njih 4.491, odnosi na postupanja po pritužbama građana ili na vlastitu inicijativu. Preostalih 1.035 predmeta odnosi se na opće inicijative (uključujući, među ostalim, davanje mišljenja na prijedloge zakona i obilaskе), dok se 204 predmeta odnosi na uredsko poslovanje.

Ukupno gledano, u 2025. godini postupalo se u 8.671 predmetu, od čega se 6.564 predmeta (76%) odnosilo na pritužbe građana ili postupanja po službenoj dužnosti, 1.903 predmeta (22%) odnosilo se na opće inicijative, a 204 predmeta (2%) na uredsko poslovanje. Od ukupno navedenog broja, 2.941 predmet prenesen je iz prethodnih godina.

U nastavku se prikazuju novi predmeti otvoreni u 2025. godini po pritužbama građana ili na vlastitu inicijativu (4.491).

BROJ NOVOOTVORENIH PREDMETA U 2025. GODINI PO PRAVNIM PODRUČJIMA

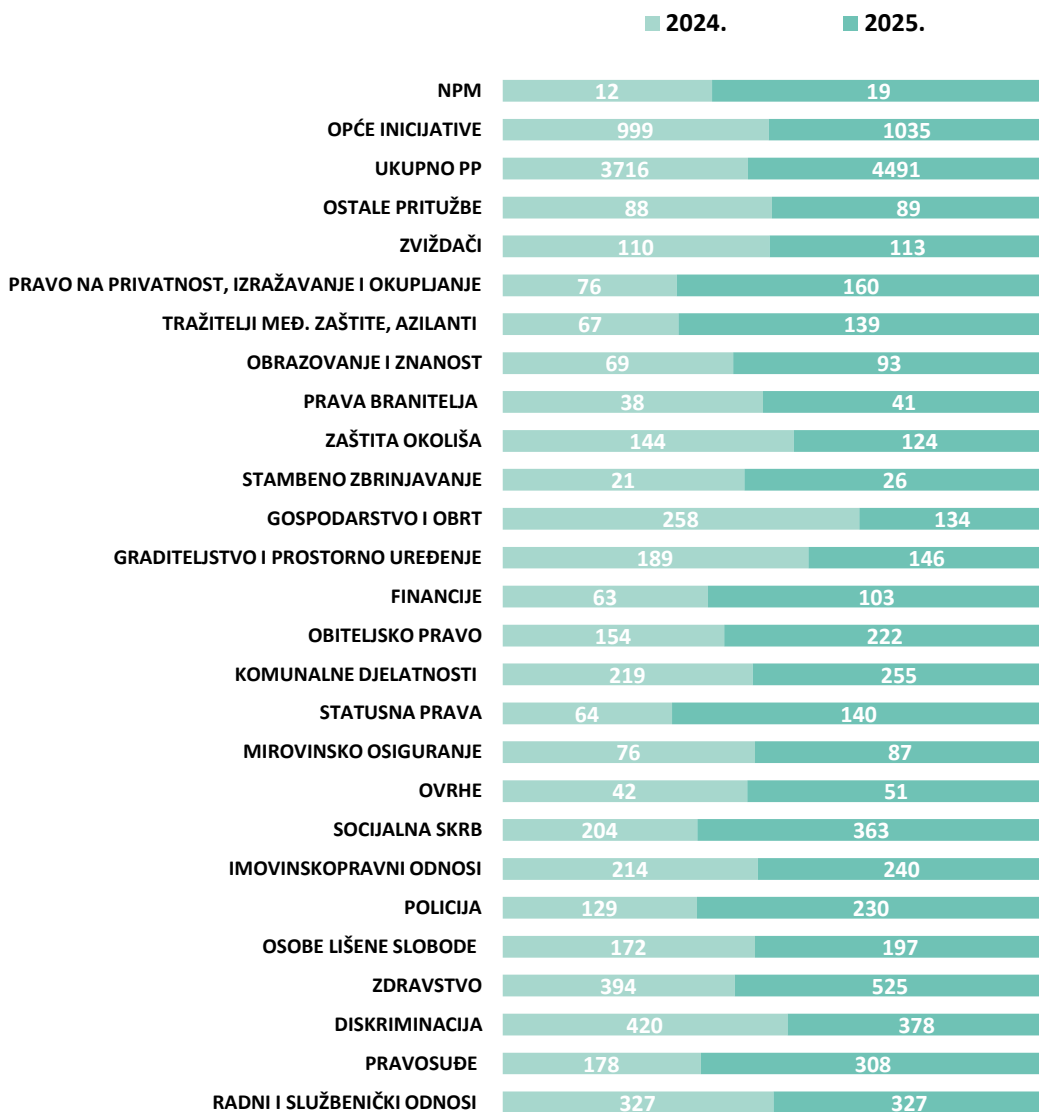

Za razliku od prethodne godine, u kojoj je najveći broj pritužbi bio vezan uz područje diskriminacije, u 2025. godini se kao najzastupljenije područje ističe zdravstvo s rekordnih 525 pritužbi. Slijede pritužbe

iz područja diskriminacije (378), socijalne skrbi (363), radnih i službeničkih odnosa (327). Pri tome, napominjemo da se pritužbe iz područja diskriminacije odnose na različita područja života.

Usporedba novootvorenih predmeta s 2024. godinom pokazuje kako je najveći porast zabilježen u predmetima koji se odnose na statusna prava (118,8%), pravo na privatnost i okupljanje (110,5%), tražitelje međunarodne zaštite (107,5%), policije (78,3%), socijalne skrbi (77,9%) te pravosuđa (73%).

USPOREDBA NOVOOTVORENIH PREDMETA

U 2025. godini dovršen je rad u ukupno 3.953 predmeta, pri čemu smo u 23% slučajeva provodili ispitni postupak, dok u 77% predmeta nije bilo mogućnosti provesti ga, no i u tim predmetima građanima su pružene opće pravne informacije. Unutar tih 77% značajan dio odnosio se na pritužbe o kojima su već ranije odlučivala nadležna tijela ili sudovi, kao i na one u kojima postupci još uvijek traju ili u kojima pritužitelji nisu dostavili dodatne informacije potrebne za daljnje postupanje. Ipak, najveći udio čine pritužbe za koje su bila nadležna druga javnopravna tijela, među kojima se posebno ističu one vezane

uz ostvarivanje prava na inkluzivni dodatak ili na obiteljske odnose i pravo jednog od roditelja za održavanje redovitih odnosa s djecom, a koje su u nadležnosti posebnih pravobranitelja/ica.

Napokon, iako u odnosu na pojedine pritužbe pučka pravobraniteljica ne može postupati po ZoPP-u na način da vodi ispitni postupak, primjerice, jer se odnose na privatni sektor, i takve nam pritužbe pružaju uvid za potrebe izvještavanja o stanju ljudskih prava.

Od ukupno 909 pritužbi (23%) u kojima je proveden ispitni postupak, u 31% slučajeva utvrđena je njihova osnovanost. Istodobno, 38% pritužbi ocijenjeno je neosnovanima, dok je u 31% predmeta postupak pokrenut i vođen, ali je obustavljen zbog odustanka pritužitelja ili drugih objektivnih okolnosti. U 279 osnovanih pritužbi postupali smo na različite načine, pa je tako glede 17 slučajeva podnesen zahtjev za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti, čime se djelovalo i na razini unapređenja zakonodavnog okvira. U 102 predmeta upućena je preporuka, u 37 prijedlozi, u 26 mišljenja, dok smo u 42 izdali upozorenja. U preostalim osnovanim predmetima smo postupali na druge načine, pri čemu je posebno značajno istaknuti da su javnopravna tijela u velikom broju slučajeva već tijekom našeg postupanja, odnosno i prije izricanja neke od mjera, sama otklonila nepravilnosti i ispravila svoje postupanje, što doprinosi bržem i učinkovitijem ostvarivanju prava građana.

Uz rad po formalnim pritužbama, građanima je pružena i neposredna podrška kroz odgovore na 1.282 upita zaprimljena telefonskim putem ili osobnim dolaskom. Ovakav oblik izravne komunikacije dodatno osigurava dostupnost institucije građanima te omogućuje pravovremeno pružanje pomoći i rano prepoznavanje problema u praksi.

Za potrebe ovog Sažetka posebno se izdvajaju neki statistički podaci o postupanju povodom diskriminacije.

Tijekom 2025. godine zaprimljeno je ukupno 378 pritužbi na diskriminaciju u različitim područjima života i po različitim osnovama, koje ukazuju na raznolike obrasce postupanja, ali i na kontinuitet pojedinih dugogodišnjih trendova. Iz ranije godine preneseno je 142 predmeta, pa je ukupan broj predmeta u području diskriminacije u kojima smo postupali 520.

Čak 24% svih novozaprimljenih pritužbi odnosi se na višestruku diskriminaciju, što potvrđuje složenost slučajeva u praksi te upućuje na potrebu njihova sagledavanja kroz međusobno isprepletene osnove diskriminacije. Istovremeno, u 17% pritužbi nije utvrđena osnova prema ZSD-u, što ukazuje na važnost daljnjeg informiranja građana o pravnom okviru zaštite od diskriminacije.

Prema pojedinačnim osnovama diskriminacije, kao i svih ranijih godina od stupanja na snagu Zakona o suzbijanju diskriminacije 2009. godine, najzastupljenija je bila diskriminacija na temelju rase, etničke pripadnosti i boje kože ili nacionalnog podrijetla (15%). Slijede pritužbe koje se odnose na bračni ili obiteljski status (8%), invaliditet (7%), zdravstveno stanje (6%) i političko ili drugo uvjerenje (5%). Diskriminacija na temelju spola i dobi zabilježena je u po 4% slučajeva, dok su ostale osnove poput vjere, imovnog stanja, spolne orijentacije, rodnog identiteta ili članstva u sindikatu, zastupljene u manjem udjelu.

U vezi područja u kojima se diskriminacija najčešće pojavljuje, i ove godine uvjerljivo prednjači područje rada i zapošljavanja, na koje se odnosi 42% svih pritužbi, čime se potvrđuje dugogodišnji trend. Slijede područja pristupa dobrima i uslugama (10%) te javnog informiranja i medija (9%). U manjem udjelu zastupljena su i područja uprave, stanovanja, zdravstva, socijalne skrbi, obrazovanja i pravosuđa.

Većinu pritužbi podnijele su fizičke osobe, pri čemu je zabilježena gotovo podjednaka zastupljenost žena (169) i muškaraca (168). Manji dio pritužbi podnesen je od strane grupe građana, dok je njih 24 zaprimljen bez mogućnosti identifikacije pritužitelja/ice, odnosno anonimno. Manji dio postupaka pokrenut je na vlastitu inicijativu.

Promatrajući pritužene strane, najčešće su to pravne osobe (167), slijede fizičke osobe (81), tijela državne uprave (54) te pravne osobe s javnim ovlastima (53), dok se manji broj pritužbi odnosi na JL(R)S i druge subjekte.

Ukupno gledano, iako je u 2025. godini zaprimljeno nešto manje pritužbi nego prethodne godine, i dalje su najzastupljenija ista područja diskriminacije i iste diskriminacijske osnove. Važno je naglasiti da broj zaprimljenih pritužbi ne odražava stvarni opseg prisutnosti diskriminacije u društvu, budući da značajan broj slučajeva i dalje ostaje neprijavljen. Stoga je nužno nastaviti s aktivnostima usmjerenima na podizanje svijesti građana o pojavnim oblicima diskriminacije, njenoj zakonskoj zabrani te dostupnim mehanizmima zaštite. Istodobno, potrebno je dodatno podizati razinu svijesti i informiranosti o diskriminaciji kao neprihvatljivom i zabranjenom postupanju, kao i kontinuirano provoditi edukacije stručnjaka koji provode antidiskriminacijske propise.

3. Zaštita ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije

Ljudska prava u Hrvatskoj su u 2025. godini stagnirala, dok je u nekim područjima došlo do regresije, s primjetnim prijetnjama vladavini prava.

Između ostalog u 2025. godini:

- izrazi netrpeljivosti prema manjinskim skupinama su bili izravniji i učestaliji, posebice srpskoj i romskoj nacionalnoj manjini i migrantima, uključujući stranim radnicima;
- nastavio je rasti broj starijih osoba u riziku od siromaštva, koji su zbog brojnih problema jedna od najugroženijih skupina u društvu;
- sužavao se prostor za kritičke glasove - za djelovanje organizacija civilnog društva, za novinare i medijske slobode i za neovisne institucije;
- vidljivi su bili propusti u učinkovitom djelovanju socijalne države u zaštiti i podršci najranjivijima;
- i dalje je bila nedovoljno dostupna zdravstvena zaštita - građani su dugo čekali na preglede, a u posebno teškom položaju su onkološki i palijativni pacijenti;
- raširen je bio govor mržnje, online, ali i u fizičkom prostoru, a širile su se i dezinformacije i lažne vijesti;
- otvorila su se pitanja prikladnosti prostora za javno okupljanje i poruka koje se s njih šalju;
- i dalje su zatvori prenapučeni, posljedično su uvjeti smještaja neodgovarajući, a zatvorenici bez adekvatne zdravstvene skrbi.

Pregled različitih poglavlja objedinjeno ukazuje na neke **dugoročne i/ili strukturne probleme**:

- problemi u svakodnevnim kontaktima građana s različitim tijelima javne vlasti, kao što su nedostatak jasnih informacija, neodgovaranje, šutnja administracije, dugotrajnost postupanja, neprimjerena komunikacija - a što vodi osjećaju **nemoći pred sustavom**;
- prebacivanje odgovornosti između institucija, nedovoljno transparentni i participativni procesi – a što vodi **nepovjerenju u institucije**;
- pristup tijela javne vlasti prečesto nije pristup temeljen na ljudskim pravima, što znači sustavno postavljanje pitanja: Tko će imati koristi od ove odluke? Tko je u opasnosti da bude zanemaren? I imamo li podatke koji nam omogućuju odgovor? – a što vodi tome da **neki budu zanemareni**;
- regionalne razlike i razlike između gradova i ruralnih područja i otoka – a što vodi tome da **ostvarivanje nekog prava ovisi o tome gdje u RH osoba živi**;
- kronični nedostatak djelatnika na zahtjevnim poslovima u dijelovima javnog sektora, za rad u domovima zdravlja, bolnicama, domovima za starije i nemoćne osobe, područnim uredima Hrvatskog zavoda za socijalni rad, psihijatrijskim ustanovama, policiji i u zatvorskom sustavu – a što vodi tome da **najranjiviji ne dobivaju potrebnu brigu**, njegu ili liječenje ili da **građani dugo čekaju odgovor ili postupanje ili pomoć**, a postojeći **djelatnici sustava su preopterećeni**.

U izvješću u različitim poglavljima navodimo i **pozitivne pomake**. Primjerice, na snagu su stupili značajni zakoni u području stanovanja i započela je provedba prvog strateškog dokumenta za priuštivo stanovanje; promijenjen je model usklađivanja mirovina i ukinuta je penalizacija za dio umirovljenika; počele su se sustavno objavljivati sudske presude; proširena je zaštita na prijavitelje nepravilnosti (tzv. zviždače) koji se obrate izravno policiji i DORH-u; uvedena je iznimka od obveze osobnog dolaska dijela

građana u HZZO svaka tri mjeseca kako ne bi ostali bez zdravstvenog osiguranja; započeo je rad na nacionalnom programu palijativne skrbi i nacionalnom planu za razvoj umjetne inteligencije.

U nastavku je kratki opis stanja u nekim od poglavlja iz Izvješća.

Pravo na dobru upravu govori o odnosu državne i javne uprave prema građanima, kroz kvalitetu i učinkovitost kojom djeluju kao pružatelji javnih usluga, a pritužbe pokazuju dugotrajnost u postupanju kao jedan od češćih problema. Donosimo i osvrt na nastavak digitalizacije uprave i administrativnog rasterećenja građana, procese donošenja propisa i stvarnu mogućnost sudjelovanja zainteresirane javnosti u donošenju odluka te vezano uz procese rada na strateškim dokumentima.

Pravo na zdravlje bio je najčešći razlog zbog kojeg su nam se građani obraćali, a ukazuju na različitu dostupnost zdravstvene zaštite između gradova i ruralnih područja/otoka, nedostupnost liječnika, neprimjereno ponašanje i komunikaciju djelatnika, poteškoće s dobivanjem informacija o zdravstvenom stanju i liječenju, gubitak zdravstvenog osiguranja, probleme s naknadom za troškove putovanja do liječnika u drugi grad, dugotrajnost u postupanju HZZO-a i pogreške u njegovu sustavu te duge liste čekanja za pretrage. Poseban fokus stavljamo na onkološke pacijente, kao i palijativnu skrb. Onkološki pacijenti i udruge u svojim pritužbama svjedoče o stvarnosti kroz koju prolaze kada pokušavaju na vrijeme obaviti operativni zahvat, dobiti terapiju, obaviti kontrolni pregled ili doznati koja prava imaju. U palijativnoj skrbi nema značajnih promjena pa je dostojanstvo za najteže pacijente i podrška njihovim obiteljima još uvijek daleki cilj, što je porazno.

U području **prava na rad** nastavljeni su trendovi iz prethodnih godina, a radnici, među kojima u većem broju i strani radnici, su nam se u nastavili obraćati ukazujući na kršenje različitih prava iz radnog odnosa. Građani i sindikati su ukazivali na diskriminaciju kod zapošljavanja i na radu, na mobing na radnom mjestu, neprijavljeni rad i narušenu sigurnost na radu, uključujući i rad na visokim temperaturama. U 2025. godini je počela primjena novog zakonskog okvira za izdavanje dozvola za boravak i rad. Nakon uvođenja sustava ocjenjivanja u državnoj i javnim službama, isti je već u prvoj godini korigiran zbog nezadovoljstva, a podneseno je i nekoliko zahtjeva za ocjenu ustavnosti odredbi koje ga uređuju.

Sve više **starijih osoba** živi u siromaštvu, s nedovoljno dostupnim socijalnim uslugama, mirovine su mnogima nedostatne za dostojanstven život, a izloženi su i diskriminaciji i često socijalno izolirani. Nema dovoljno niti socijalnih usluga za ostanak starijih u vlastitom domu, niti smještaja u domovima za starije. Zaposlene osobe i dalje nemaju načina da se brinu za svoje starije i nemoćne članove obitelji kada su im najpotrebniji. Nasilje nad starijima zanemarena je tema pa, radi povećanja pažnje nadležnih institucija i opće javnosti o ovom problemu, dajemo preporuku da se utemelji Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad starijima. U RH ima kapaciteta za smještaj tek 1,3% osoba koje su oboljele od Alzheimerera i drugih demencija. U poglavlju dajemo i pregled stanja u domovima za starije te vezano za ugovore o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju. Zbog uistinu velikih problema s kojima su suočene starije osobe u RH, i to dugogodišnjih, kao i nedovoljno spremnosti da se stanje značajnije promijeni, Hrvatskom saboru pučka pravobraniteljica istovremeno predaje i **Posebno izvješće o ljudskim pravima starijih osoba**.

Vezano uz **mlade**, godinu je obilježilo ponovno uvođenje temeljnog vojnog osposobljavanja, a fokus stavljamo i na uključenost mladih u društvo, kao i na mentalno zdravlje koje je ugroženo (i) zbog razvoja suvremenih tehnologija i društvenih mreža. Raste broj počinitelja kaznenih djela među mladima, a sve

češće pokazuju i predrasude prema različitim skupinama. No, i dalje se ne planira uvođenje sustavnog građanskog odgoja i obrazovanja.

Stopa rizika od **siromaštva** u 2025. bila je 19,5%, nešto niža nego 2024. godine, ali nanovo je rasla među najranjivijima. EK je upozorila RH na rast dohodovne nejednakosti, regionalne razlike u stopama rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te dodatnu ranjivost određenih skupina. Po utjecaju socijalnih transfera na smanjenje siromaštva među neuspješnijima smo u EU. Sustav socijalne skrbi mora biti učinkovito organiziran i usmjeren na korisnike, no djelatnici su i dalje preopterećeni administrativnim poslovima i drugim poteškoćama, zbog čega nam se i oni obraćaju s pritužbama. Godinu su u ovom području obilježili višestruko prekoračeni rokovi odlučivanja i druge prepreke vezane uz inkluzivni dodatak. Nema pomaka niti u podršci osobama u beskućništvu, koje stoga uvelike ovise o udrugama.

Pravo na adekvatno stanovanje jedno je od istaknutijih problema građana posljednjih godina, ponajviše zbog značajnog rasta cijena nekretnina i za kupnju i za najam, kao i poskupljenja energenata i drugih troškova života. U teškom položaju su podstanari, osobe nižih, ali i srednjih primanja, ponajviše mladi, umirovljenici i radnici s minimalnom plaćom, posebno u turističkim mjestima. U 2025. godini na snagu je stupilo više važnih zakona iz područje stanovanja te je nastavljeno rješavanje više desetljeća prisutnog problema vezano za prava zaštićenih najmoprimaca i vlasnika nekretnina. Započeo je s provedbom Nacionalni plan stambene politike RH do 2030. godine, no učinke ovih mjera građani suočeni s nedostatkom priuštivog stanovanja tek trebaju osjetiti. I dalje gotovo u potpunosti nedostaje socijalnog stanovanja, koje bi i središnja država i jedinice lokalne samouprave trebale osiguravati, kako bi se na sveobuhvatan i održiv način odgovorilo na potrebe najsiromašnijih građana. Pritužbe na **obnovu nakon potresa** pokazuju probleme s kojima su građani još uvijek suočeni, posebno oni koji i dalje žive u kontejnerima u dvorištima oštećenih kuća.

Kod **diskriminacije** je nastavljen dugogodišnji trend: najčešće su pritužbe na diskriminaciju na temelju rase, etničke pripadnosti i boje kože ili nacionalnog podrijetla (15%), dok je među područjima života najčešća diskriminacija u području rada i zapošljavanja (42%). Radnici su ukazivali na diskriminaciju na temelju zdravstvenog stanja i članstva u sindikatu. Kroz Izvješće dajemo pregled stanja i pojavnosti diskriminacije u nizu područja (zdravstvo, obrazovanje, pristup dobrima i uslugama, rad i zapošljavanje i druga) i temeljem različitih osnova (dob, imovno stanje, zdravstveno stanje, obrazovanje, vjera i druge). I dalje je vidljiva potreba podizanja svijesti o diskriminaciji, uključujući i zakonskoj zabrani i mehanizmima zaštite.

Situacija s **rasnom diskriminacijom** dodatno je pogoršana. Porasli su negativni stavovi prema pripadnicima srpske nacionalne manjine i incidenti pa je policija, primjerice, podnijela kaznene prijave zbog nasilničkog ponašanja i povrede slobode izražavanja nacionalne pripadnosti, te je djelovala preventivno: primjerice, spriječen je napad na mlade karatiste. Romi su ostali izloženi duboko ukorijenjenoj diskriminaciji u gotovo svim područjima života, mnoge obitelji i dalje žive u prostorno izoliranim i infrastrukturno zanemarenim naseljima, a romska djeca u velikoj su mjeri *de facto* segregirana u školama, što onemogućava integraciju. Jedna od najčešćih meta negativnih stavova i netrpeljivosti su migranti, osobito strani radnici, a osim što su trpjeli razne povrede prava iz radnog odnosa, neki su bili izloženi i razbojništvima, krađama i etnički motiviranim napadima. Institucionalni okvir integracije gotovo ne postoji, pri čemu neriješena ostaje i (ne)dostupnost tečajeva hrvatskog jezika, otežan pristup zdravstvenoj zaštiti i druge poteškoće.

Najizraženiji problemi u implementaciji prava iz Ustavnog zakona o **pravima nacionalnih manjina** i dalje su prisutni u područjima prava na uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina te prava na

adekvatnu zastupljenost među zaposlenima u upravi i pravosuđu. Najveći stupanj provedbe manjinskih prava ostvaruje se u području kulturne autonomije, međutim, tijekom 2025. došlo je do sprječavanja održavanja i otkazivanja kulturnih događanja i propitivanja i osporavanja prava na kulturnu autonomiju pripadnika srpske nacionalne manjine.

U pogledu **slobode vjeroispovijedi**, neki građani su propitali primjerenost vjerskih sadržaja u javnom prostoru, a pojedine vjerske zajednice su ukazivale na izazove s kojima se suočavaju njihovi članovi, primjerice prilikom ostvarivanja zdravstvene zaštite, kao i vezano za osjećaj nesigurnosti zbog geopolitičkih zbivanja. U okviru ovog poglavlja obrađujemo i priziv savjesti, koji proizlazi iz slobode savjesti i vjeroispovijedi, koji je u 2025. aktualiziran ponovnim uvođenjem obveznog vojnog roka, a što je otvorilo i pitanje priziva savjesti u medicini.

U području **pravosuđa** građani su nam se, kao i ranijih godina, najčešće obraćali zbog nezadovoljstva dugotrajnošću i ishodom sudskih postupaka. Već godinu dana najviši sud, Vrhovni sud RH, djeluje bez čelne osobe, a što dodatno narušava povjerenje građana. Dajemo i pregled postupka digitalizacije pravosuđa, sustava **ovrha, besplatne pravne pomoći i sustava podrške žrtvama i svjedocima**. Donosimo i **analizu sudske prakse u predmetima vezanima uz diskriminaciju**, statistički pregled **zločina iz mržnje** i osvrt na postupanja vezana uz njih te **pregled odluka Europskog suda za ljudska prava u predmetima protiv RH**.

U 2025. godini **sloboda izražavanja** često je bila percipirana kao neograničeno pravo koje može poslužiti kao alibi za različite oblike govora mržnje i štetnog govora. U javnom prostoru zabilježen je porast različitih oblika nezakonitog i/ili štetnog govora, osobito *online*, ali i u fizičkom prostoru, uz učestale javne rasprave o tome što je obuhvaćeno slobodom izražavanja, a što nije. Tijekom ljeta su se (prije koncerata) na ulicama Zagreba i Sinja otvoreno pjevale ustaške pjesme. Više nego ranijih godina u javnom prostoru koristio se pozdrav „Za dom spremni,“ a vidljiva je i promjena stava prema njemu. Međutim, Ustav i Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira se nisu promijenili. Dvojbe o tome što je zakonito, a što nije, pokazuju da je potrebno jasnije zakonski regulirati ovo područje. Vezano za reguliranje nezakonitog sadržaja na društvenim mrežama, 2024. godine stupio je na snagu (EU) Akt o digitalnim uslugama (DSA), a u 2025. je donesen Zakon o provedbi DSA. Od kolovoza 2025. godine se izravno primjenjuje Europski akt o **slobodi medija** (EMFA) kojem je cilj ojačati slobodu, neovisnost i pluralizam medija te osnažiti položaj novinara, no tek je potrebno pristupiti sveobuhvatnoj izmjeni medijskog zakonodavstva. Radi se na boljoj zaštiti od SLAPP tužbi, a potrebno je unaprijediti i zaštitu novinara od fizičkih i verbalnih napada.

2025. godina bila je posebno intenzivna u području **prava na javno okupljanje** i pokazala je da je potrebno mijenjati pravni okvir njegove zaštite jer je postojeći nedovoljno precizan i podložan različitim tumačenjima. To se posebno odnosi na pitanje kada je javna okupljanja potrebno prijaviti, prostore na kojima se mogu održavati te poruke koje je na njima dopušteno slati, s obzirom su upućivane i one kojima se širi nesnošljivost. I dalje postoji prostor za bolje razumijevanje (protu)prosvjeda kao oblika slobode javnog okupljanja.

Umjetna inteligencija sve se više koristi u RH, no građani nisu dovoljno informirani o učincima korištenja ovih alata, slijedom čega je potrebno više raditi na podizanju svijesti javnosti o primjeni UI, regulatornom okviru, prednostima te nedostacima, uključujući rizike za ljudska prava i diskriminaciju. Osim istraživanja o korištenju i stavovima o umjetnoj inteligenciji u RH te edukacija, donosimo i pregled razvoja zakonodavnog okvira te primjene UI u državnom i javnom sektoru.

Okruženje za djelovanje **branitelja ljudskih prava** sve je nepovoljnije. RH nema Nacionalni plan stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2016. godine, što reflektira nedostatak svijesti o važnosti civilnog društva i njegove uloge u podržavanju i razvoju demokracije, ljudskih prava i vladavine prava. Zabilježene su pojave defamiranja, govor mržnje, uvrede i prijetnje aktivistima te SLAPP tužbe protiv okolišnih branitelja ljudskih prava. Udruge svoje mogućnosti sudjelovanja u javnom odlučivanju ocjenjuju više formalnim nego li suštinskim i bez ozbiljnog uključivanja njihovih doprinosa u javne politike i propise.

I u 2025. godini, koja je bila među tri najtoplije godine (uz 2023. i 2024.), osjetili su se štetni učinci klimatskih promjena na **pravo na čist zdrav i održiv okoliš**. Provodi se sanacija na četiri od osam crnih točaka iz Plana gospodarenja otpadom za razdoblje 2023.–2028., a izvještavamo i o problemu ilegalnih odlagališta otpada i mjerama koje se povodom toga poduzimaju te o centrima za gospodarenje otpadom i izazovima s kojima se susreću građani koji žive u njihovoj blizini. Okolišni OCD-i kao problem navode i neprovođenje postupaka procjene utjecaja na okoliš. Pišemo i o civilnoj zaštiti i njezinoj važnosti u slučaju raznih izvanrednih opasnosti.

U području **zaštite prijavitelja nepravilnosti (tzv. zviždača)** usvojene su izmjene Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, kojima se proširuje zakonska zaštita i na prijavitelje koji nepravilnosti prijave izravno policiji i DORH-u, proširuje se materijalno područje primjene zakona, uvode rokovi za postupanje u sudskim postupcima i povećavaju prekršajne sankcije. No, i dalje postoji značajan prostor za jačanje njihove zaštite, a time i poticanja kulture prijavljivanja te borbe protiv korupcije i drugih nepravilnosti. Broj vanjskih prijava (instituciji pučke pravobraniteljice) porastao je za gotovo 60%, a i nadalje se najčešće prijavljuju nepravilnosti u javnom sektoru. Izvješće daje pregled i unutarnjeg prijavljivanja, javnog razotkrivanja te sudske prakse.

Pritužbe na **policiju** odnosile su se na propuste u obavljanju policijskih poslova, neprofesionalno i neetično ponašanje prema građanima i prekoračenje u primjeni policijskih ovlasti pri korištenju tjelesne snage u slučajevima oduzimanja slobode. Bili smo u NPM obilascima sedam policijskih postaja, s fokusom na uvjete smještaja i poštivanje prava uhićenih i pritvorenih osoba, a postupali smo i po pritužbama vezanim uz statusna prava: državljanstvo, prebivalište i boravak.

U području **migracija**, broj tražitelja međunarodne zaštite nastavio je padati, a broj odobrenih zahtjeva ostao je nizak. Nastavljena je intenzivna zakonodavna, organizacijska i operativna priprema RH za primjenu Pakta o migracijama i azilu, koji stupa na snagu u lipnju 2026. godine. Predviđene mjere zaštite temeljnih prava migranata su nedovoljne, uključujući osiguravanje pravne pomoći. Osim pregleda statističkih kretanja, u poglavlju dajemo i pregled zaprimljenih pritužbi i zaključaka iz NPM obilazaka, koji su u 2025. uključivali pet mjesta u kojima se nalaze osobe lišene slobode.

Prenapučenost **zatvorskog sustava** je i dalje alarmantna pa je na dan 31. 12. 2025. bilo 1.033 osoba lišenih slobode iznad kapaciteta, a najgore stanje bilo je u Zatvoru u Osijeku (205%). U obilascima kaznenih tijela utvrdili smo da osobe borave u neodgovarajućim, a u nekim slučajevima i ponižavajućim uvjetima, na što smo u izvješćima o obilascima upozorili Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije. Do takvog stanja dovelo je dugogodišnje ignoriranje problema i neulaganje u sustav, veliki broj istražnih zatvorenika (čak 41%) te nedostatak provedbenih propisa za izvršavanje kazne zatvora do jedne godine u domu. Trenutno je proširenje kapaciteta na počecima. Manjak službenika ugrožava sigurnost i prava osoba lišenih slobode, a i dalje je značajan problem nedostupnost i kvaliteta zdravstvene zaštite. Ukazujemo i da je u slučajevima kada zatvorenik iznese uvjerljive tvrdnje o

zlostavljanju, o tome potrebno provesti učinkovitu istragu. NPM obilascima smo obuhvatili četiri kaznena tijela.

Pritužbe **osoba s duševnim smetnjama kojima je ograničena sloboda kretanja** i NPM obilasci pokazuju da je u praksi potrebno ispravno određivati status pacijenta (na dobrovoljnom ili prisilnom liječenju), mjere prisile koristiti samo u predviđenim situacijama i na propisani način (dok traje potreba, bez izlaganja pogledima drugih), izrađivati individualne planove liječenja te uskladiti uvjete smještaja sa standardima. Obišli smo šest psihijatrijskih odjela općih bolnica i psihijatrijskih ustanova.

NPM obilascima obuhvatili smo i dva **doma za starije**, od kojih je u jednom proveden kontrolni obilazak nakon što smo 2024. utvrdili nečovječno postupanje. Zabilježena su određena poboljšanja, uz nužnost ulaganja daljnjih napora u provedbu ranije izdanih preporuka.

4. Suradnja i javno djelovanje u promicanju ljudskih prava i suzbijanju diskriminacije

Pučka pravobraniteljica je Ustavom RH definirana kao opunomoćenica Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda. Stoga su podrška od strane Hrvatskog sabora i suradnja sa Hrvatskim saborom ključne za ostvarivanje mandata, što se u prvom redu odnosi na raspravu o Izvješćima, ali i druga pitanja.

Tijekom 2025. godine pučka je pravobraniteljica ostvarila uspješnu suradnju s odborima Hrvatskog sabora. Tako su pučka pravobraniteljica i njeni zamjenici sudjelovali u raspravama u saborskim odborima o propisima u zakonodavnoj proceduri, osobito onima na koje je pravobraniteljica prethodno davala mišljenja u javnom savjetovanju, kao i na tematskim sjednicama koje su pojedini odbori organizirali te okruglim stolovima. Također, sudjelovali smo i u tematskim sjednicama koje su pojedini odbori organizirali poput one o siromaštvu i ljudskim pravima, radu za opće dobro bez naknade ili Strategiji gospodarenja otpadom RH i Planom gospodarenja otpadom RH 2023.-2028.

Hrvatski sabor tek je u lipnju 2025. godine na plenarnoj sjednici raspravio Izvješće pučke pravobraniteljice za 2022. godinu, te je isto primio na znanje. No, u trenutku predaje ovog Izvješća za 2025. godinu, Hrvatski sabor još uvijek nije raspravio ni izvješća pučke pravobraniteljice za 2023. i 2024. godinu, koja pravobraniteljica podnosi Hrvatskom saboru. Istovremeno, raspravljena su izvješća svih posebnih pravobranitelja za 2023. godinu – pravobraniteljice za djecu, pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i pravobranitelja za osobe s invaliditetom, kao i drugih neovisnih institucija, poput Povjerenice za informiranje ili Povjerenstva za odlučivanje o sukobu interesa. Nije raspravljeno ni posebno izvješće “Utjecaj epidemije COVID-19 na ljudska prava i jednakost – preporuke za jačanje otpornosti na buduće krize”, koje je pučka pravobraniteljica predala 2022. godine. Pri tome u trenu predaje ovog izvješća, u ožujku 2026. godine, stečeni su uvjeti za raspravu i o Izvješću za 2023. i za 2024. godinu, s obzirom da je Vlada RH usvojila mišljenja, a što je preduvjet za raspravu u Hrvatskom saboru. U ovim okolnostima, smisljeno bi bilo zajednički raspraviti o izvješćima za 2023., 2024. i 2025. (za što je potrebno davanje mišljenja Vlade RH na ovo izvješće) te potom osigurati da više ne dolazi do ovakve odgode rasprave o izvješćima, nego da se ona raspravljaju u godini u kojoj su predana.

Pri tome Izvješće pučke pravobraniteljice nije izvješće o radu, kao što su to u pravilu izvješća brojnih institucija Hrvatskom saboru, već je riječ o izvješću o stanju zaštite prava i sloboda u RH od strane opunomoćenice Hrvatskog sabora. Kako protekom vremena brojni prikupljeni podaci i analize sadržani u izvješćima gube na relevantnosti, nužno bi bilo o Izvješću raspravljati u godini u kojoj je predano. Dodatno, tijekom akreditacije institucije pučke pravobraniteljice, Pod-odbor za akreditaciju također je prepoznao kako nedostatak pravovremene rasprave o izvješćima pučke pravobraniteljice može utjecati na njezinu učinkovitost u zaštiti i promicanju ljudskih prava, pozivajući se na Pariške principe.

Kako bi se ovakve situacije izbjegle, u okviru najavljene izmjene Poslovnika Hrvatskog sabora bilo bi korisno izmijeniti njegove odredbe kako bi se ovakva praksa onemogućila u buduće. Naime, u Poslovnik HS mogla bi se izričito unijeti odredba kojom se propisuje obveza Hrvatskog sabora da raspravi godišnja i posebna izvješća pučke pravobraniteljice u godini kada su podnesena. Takva izmjena doprinijela bi pravodobnom reagiranju na identificirane probleme, učinkovitijem ostvarivanju demokratskog nadzora nad radom tijela javne vlasti te bi se omogućila pravodobna rasprava izvješća pred saborskim zastupnicima i ojačala provedba preporuka koja ta izvješća sadrže. Pri tome, kako je trenutno preduvjet

stavljanja na dnevni red i rasprave u Hrvatskom Saboru prethodno mišljenje Vlade RH, pa odgoda u davanju mišljenja onemogućuje raspravu u Saboru, izmjenama Poslovnika bi trebalo obuhvatiti i rok u kojem Vlada dostavlja mišljenje Saboru.

Nadalje, predlaže se razmotriti dosadašnju praksu prema kojoj rasprava o izvješću ovisi o prethodnom mišljenju Vlade. Naime, neovisne institucije za zaštitu ljudskih prava uspostavljene su upravo radi nadzora nad radom izvršne vlasti i kao takve važan su dio sustava provjere i ravnoteže, a što je sastavni element vladavine prava. U tom kontekstu, zabrinjava i da Vlada RH u svom Mišljenju na izvješća pučke pravobraniteljice predlaže Hrvatskom saboru kako da o njemu glasa, s obzirom da je pučka pravobraniteljica opunomoćenica Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i s obzirom na Ustavom propisanu trodiobu vlasti. Isto, tim više jer temeljem preporuke EK o Izvješću o vladavini prava, koje je tri puta uključivalo i preporuku o važnosti provedbe preporuka pučke pravobraniteljice, Vladin Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, izrađuje Izvješće o provedbi preporuka pučke pravobraniteljice, koje uključuje očitovanje nadležnih tijela na svaku preporuku i samoprocjenu provedbe iste. Stoga se trenutno ministarstva očituju dva puta na isto izvješće pučke pravobraniteljice.

Tijekom godine nastavljena je suradnja s tijelima državne uprave i drugim državnim tijelima te JLP(R)S-ima.

Suradnja s Vladom RH odnosno tijelima izvršne vlasti je važna, jer se preporuke iz izvješća pučke pravobraniteljice, kao i predmeta u kojima institucija postupa po pritužbama, u pravilu odnose na tijela državne uprave te su upravo ona ovlaštena ostvarivati preporučene promjene, primjerice predlagati izmjene zakona i slično.

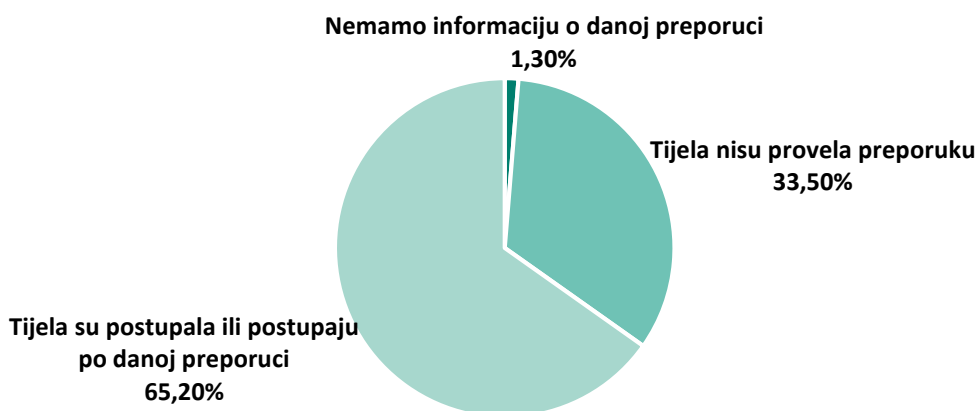
EK je u Izvješću o vladavini prava, objavljenom u srpnju 2025. godine navela kako je postignut značajan napredak provedbe preporuka i sustavnijeg odgovaranja na zahtjeve pučke pravobraniteljice za informacijama. Tijekom 2025. godine predstavnici institucije pučke pravobraniteljice sastali su se s predstavnicima ULJPPNM-a vezano uz metodologiju izrade Izvješća o provedbi preporuka pučke pravobraniteljice, kojeg oni pripremaju. Također, tijekom listopada 2025. godine na godišnjem sastanku pučke pravobraniteljice na kojem se započinje s pripremama izvješća, na naš poziv, predstavnicima ULJPPNM predstavila je metodologiju izrade Izvješća o provedbi preporuka pučke pravobraniteljice za 2024. godinu, kao i ključne izazove s kojima se oni susreću u pripremi izvješća.

ULJPPNM je izradio Izvješće o provedbi preporuka pučke pravobraniteljice - Izvješće pučke pravobraniteljice za 2024. godinu, čiji nacrt nam je dostavio sredinom ožujka 2025. godine.

Sukladno Zakonu o pučkom pravobranitelju pučka pravobraniteljica daje ocjenu provedbe preporuka u Izvješću Hrvatskom saboru. Ocjenu donosi na temelju informacija nadležnih tijela, uključujući iz Izvješća ULJPPNM-a o provedbi preporuka, upita koje im šaljemo u pripremi Izvješća, iz pritužbi u kojima postupa, informacija koje razmjenjuje s OCD-ima, te temeljem sudjelovanja u zakonodavnim inicijativama i terenskim obilascima.

Kao i prijašnjih godina, provedba ispunjenosti pojedinih preporuka iz Izvješća za 2024. godinu ocjenjivala se kao: 1) tijela su postupila ili postupaju po danoj preporuci, 2) tijela nisu provela preporuku i 3) nemamo informacija o provedbi preporuke. Prema dostupnim podacima i koristeći navedene ocjene ispunjenosti, nadležna tijela su postupala ili postupaju po 65,2% preporuka, što je povećanje u usporedbi s Izvješćem za 2023. godinu, kada su to činili po 60,96% preporuka. Nadležna tijela ne provode 33,5% preporuka, a za 1,3 % nemamo informacije o njihovoj provedbi od tijela kojima su upućene.

IMPLEMENTACIJA PREPORUKA PUČKE PRAVOBRANITELJICE

Kao i ranijih godina pregled o provedbi preporuka iz Izvješća za 2024. godinu, kao i do sada, donosimo u pojedinačnim poglavljima.

Suradnju s tijelima tijekom 2025. godine pri provođenju ispitnih postupaka u predmetima otvorenim po pritužbama ili na vlastitu inicijativu možemo ocijeniti načelno dobrom, pri čemu su neki dostavljali djelomične odgovore ili ih nisu dostavljali na vrijeme pa smo trebali slati požurnice. Izdvajamo MZ, primarno zbog čestog neodgovaranja na vrijeme i MUP, zbog nedostavljanja sve tražene dokumentacije, kojima smo zbog navedenog uputili preporuke u ovom Izvješću. Od tijela kojima smo češće upućivali požurnice ističu se MGPUDI, MRMSOSP, HZSR i Ministarstvo gospodarstva (te Grad Zagreb). Istovremeno, ističemo dobru suradnju s MGPUDI-om u odnosu na mišljenja na prijedloge zakona i javnih politika i prihvaćanje preporuka i prijedloga.

Suradnja s tijelima u dostavljanju podataka za Izvješće je dobra te su tijela odgovarala i u većoj mjeri dostavljala tražene podatke, pri čemu za ovo Izvješće odgovore nisu dostavili Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske Unije i Ministarstvo demografije i useljeništa.

Tijekom 2025. godine predstavnici institucije sudjelovali su kao članovi Radnih skupina za izradu sljedećih javnih politika i zakona: RS za izradu Nacrta Akcijskog plana za 2026. i 2027. za provedbu Nacionalnog plana za uključivanje Roma za razdoblje od 2021.-2027.; RS za izradu Nacrta Akcijskog plana zaštite i promicanja ljudskih prava 2025. i 2026. - 2027. i Nacrta Akcijskog plana suzbijanja diskriminacije 2025. i 2026. - 2027.; RS za Prijedlog Nacionalnog plana i Akcijskog plana za razvoj umjetne inteligencije; RS za Nacionalni plan stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnoga društva; RS za izradu nacrta prijedloga Zakona o zaštiti javnog reda i mira; RS za izradu Nacrta prijedloga Zakona o zaštiti osoba uključenih u javno djelovanje; RS za suzbijanja strateških tužbi protiv javnog djelovanja (SLAPP); RS za izradu Nacrta prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru; RS za izradu Nacrta prijedloga zakona o provedbi Uredbe (EU) 2024/1689 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o utvrđivanju usklađenih pravila o umjetnoj inteligenciji (Akt o umjetnoj inteligenciji).

Dodatno, tijekom 2025. godine, u cilju promicanja i zaštite ljudskih prava, institucija pučke pravobraniteljice nastavila je suradnju s brojnim TDU-ima sudjelujući u radu Savjeta za sprječavanje korupcije, Stručnog savjeta za izvršenje presuda i odluka Europskog suda za ljudska prava, Nacionalnog koordinacijskog odbora za provedbu mjera Akcijskog plana razvoja kulture i medija te kampanju Vijeća Europe i OSCE-a za sigurnost novinara te RS za praćenje zločina iz mržnje. Dodatno, institucija pučke pravobraniteljice je članica i Odbora za praćenje Programa AMIF, ISF i BMVI u sklopu VFO 2021. - 2027., Odbora za praćenje Programa Konkurentnost i Kohezija 2021.-2027. i Integriranog teritorijalnog programa 2021.-2027. te Odbora za praćenje Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021.-2027.

Uvjeti za rad neovisnih institucija uključuju poštivanje njihove neovisnosti te omogućavanja rada bez pritiska i prijetnji. Negativni trendovi u kontekstu neovisnih institucija u Europi, u smislu sve prisutnijih omalovažavanja, prijetnji i napada, bili su tijekom protekle godine prisutni i na nacionalnoj razini. Pojačali su se poslije javnog priopćenja pučke pravobraniteljice nakon velikog koncerta u srpnju 2025. u Zagrebu, u kojem je ukazala na nedopuštene oblike izražavanja u javnome prostoru i upozorila na nedostatak i važnost javne osude istoga. Uključili su omalovažavajuću javnu izjavu predsjednika Vlade RH, a vezano za isto priopćenje je jedna desna oporbena stranka najavila pokretanje postupka za razrješenje pučke pravobraniteljice u Hrvatskom saboru. Podnesena je i kaznena prijava protiv pučke pravobraniteljice zbog istog javnog priopćenja. Tijekom 2025. godine pučka pravobraniteljica bila je izložena oštrim kritikama pojedinih saborskih zastupnika na raspravama u Hrvatskom saboru, a neki su i objavama na društvenim mrežama potaknuli daljnje objave koje su sadržavale uvrede i zastrašivanje čelnice institucije, čime su ujedno poticali i širenje nepovjerenja građana u cijelu instituciju.

Podsjećamo da Ustav RH izrijekom navodi „Pučki pravobranitelj samostalan je i neovisan u svom radu.“ Neovisne institucije su neovisne upravo zato da mogu (neovisno) ukazivati na probleme, a njihova neovisnost je dio sustava kontrola i provjera, odnosno sastavni dio vladavine prava. Standardi za rad neovisnih institucija – Pariška načela za neovisne institucije za ljudska prava, Venecijanska načela VE za ombudsmanske institucije, Fakultativni protokol uz UN-ovu Konvenciju protiv mučenja (OPCAT), UN rezolucije o ombudsmanskim institucijama te Direktive za standarde za tijela za jednakost EU, a što je sve institucija pučke pravobraniteljice, traže rad neovisnih institucija bez pritiska i napada.

Kao i ranijih godina, sudjelovali smo u velikom broju javnih savjetovanja o zakonima, podzakonskim aktima i strateškim dokumentima, njih 40. Činili smo to kako bismo i prije donošenja propisa i strateških dokumenata ukazali na moguće negativne posljedice na ljudska prava i jednakost, ali i moguća poboljšanja predloženih odredbi, temeljem uvida u najviše europske i međunarodne standarde, ali i temeljem informacija koje imamo o stanju u praksi iz pritužbi građana ili s terenskih obilazaka. Izradom mišljenja na zakone ostvaruje se suradnja s tijelima izvršne vlasti, kojima se u ranoj fazi zakonodavnog postupka ukazuje na potrebna poboljšanja predloženog, dok se upućivanjem mišljenja saborskim odborima u kasnijoj fazi te izlaganjem pred saborskim odborima, ostvaruje suradnja s Hrvatskim saborom.

POPIS JAVNIH SAVJETOVANJA U KOJIMA SMO SUDJELOVALI

NOSITELJ	PROPIS
MF	Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, s Konačnim prijedlogom zakona Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Općeg poreznog zakona, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona

MPUDT	Nacrt Akcijskog plana provedbe Nacionalnog plana razvoja pravosudnog sustava za razdoblje od 2022. do 2027. godine, za razdoblje od 2025. do 2027. godine Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti Prijedlog pravilnika o radu odjela za podršku žrtvama i svjedocima Prijedlog izmjena i dopuna Sudskog poslovnika
MPUGDI	Prijedlog Nacionalnog plana stambene politike RH do 2030. godine Prijedlog akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine, za razdoblje od 2025. do 2027. godine Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o društveno poticanoj stanogradnji Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima Prijedlog odluke o donošenju Programa priuštivog najma Program ugradnje dizala i uređaja za olakšan pristup za slabo pokretne osobe u postojeće zgrade
MZ	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenoj zaštiti, s Nacrtom konačnog prijedloga zakona
MRMSOSP	Nacrt pravilnika o elementima koji se odnose na podobnost i prikladnost za posvojenje, sadržaju stručnog mišljenja o podobnosti i prikladnosti za posvojenje, metodama utvrđivanja podobnosti i prikladnosti, sadržaju izvješća o djetetu, vođenju registra o potencijalnim posvojiteljima te načinu vođenja registra o posvojenjima Nacrt prijedloga zakona o mirovinskom osiguranju Prijedlog pravilnika o evidencijama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Nacionalni plan zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji za razdoblje do 2029. godine Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija s Konačnim prijedlogom zakona Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi, s Konačnim prijedlogom Zakona
MZOZT	Prijedlog uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš Socijalni plan za klimatsku politiku Republike Hrvatske 2026. – 2032.
MUP	Prijedlog akcijskog plana za provedbu plana upravljanja migracijama i azilom Republike Hrvatske za razdoblje 2025.-2027. Prijedlog plana upravljanja migracijama i azilom Republike Hrvatske za razdoblje do 2030. godine Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti i Obrazac iskaza o procjeni učinaka propisa Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima i Obrazac iskaza o procjeni učinaka propisa Prijedlog pravilnika o pravilima obavljanja civilne službe i programu osposobljavanja civilnih ročnika za stjecanje ključnih vještina i razine spremnosti obveznika civilne službe Prijedlog uredbe o obavljanju civilne službe u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i načinu financiranja Prijedlog uredbe o načinu obavljanja civilne službe u tijelu državne uprave nadležnom za civilnu zaštitu
MRRFEU	Upute za prijavitelje Poziva na dodjelu bespovratnih sredstava digitalizacija usluga jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
MZOM	Savjetovanje s javnošću o Nacrtu prijedloga Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na državnu stipendiju na temelju socio-ekonomskoga statusa Poziv na dodjelu bespovratnih sredstava „Modernizacija ustanova za provedbu cjelodnevne škole u osnovnoškolskom obrazovanju“
MHB	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata
MKIM	Akcijski plan razvoja kulture i medija za razdoblje od 2025. do 2027. godine Prijedlog zakona o provedbi Uredbe (EU) 2024/1083 o uspostavi zajedničkog okvira za medijske usluge na unutarnjem tržištu i izmjeni Direktive 2010/13/EU (Europski akt o slobodi medija)
MORH	Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obrani
HZZO	Odluka o izmjeni Odluke o cijeni police dopunskog zdravstvenog osiguranja Pravilnik o prekograničnoj zdravstvenoj zaštiti Nacrt Pravilnika o kriterijima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja

5. Preporuke

Pravo na dobro upravljanje

1. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da dodatno podigne vidljivost i organizacijom izobrazbi za službenike u tijelima javne uprave unaprijedi provedbu Smjernica za upravljanje kvalitetom javne uprave i Zahtjeva za sustave upravljanja kvalitetom u tijelima javne uprave Republike Hrvatske
2. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da izradi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o instrumentima politike boljih propisa, na način da se zakonom propiše obveza osnivanja radne skupine u postupku izrade nacrtu prijedloga zakona, uz propisivanje kriterija za njezin sastav
3. Vladi Republike Hrvatske, da stručnim nositeljima savjetovanja s javnošću izda naputak o potrebi poštivanja obveze objave sastava radne skupine koja je izradila nacrt propisa, općeg akta odnosno drugog dokumenta
4. Državnoj školi za javnu upravu, da proširi obuhvat tema u edukacijama koje provodi u području zaštite ljudskih prava te njima obuhvati veći broj polaznika
5. Državnoj školi za javnu upravu, da ponovno provodi edukacije s ciljem jačanja kompetencija službenika za pripreme učinaka propisa te razmotri uvođenje zasebne edukacije o pripremi procjene učinaka propisa na zaštitu ljudskih prava
6. Vladi Republike Hrvatske, da stručnim nositeljima savjetovanja s javnošću izda naputak o potrebi obrazloženog odgovaranja na argumentirane komentare zaprimljene u e-Savjetovanju
7. Vladi Republike Hrvatske, da stručnim nositeljima savjetovanja s javnošću izda naputak o obvezi održavanja javnih savjetovanja u pravilu u trajanju od 30 dana, s pojašnjenjima što uključuje, a što ne zakonom predviđene iznimke
8. Vladi Republike Hrvatske, da nove akcijske planove usvoji najkasnije tri mjeseca prije isteka roka važenja prethodnog akcijskog plana (ponovljena)

Pravo na zdravlje

9. Ministarstvu zdravstva, da svim zdravstvenim ustanovama da uputu o potrebi ispunjavanja obveze iz čl. 27. st. 5. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (postupanje po prigovorima)
10. Ministarstvu zdravstva, da izda naputak zdravstvenim ustanovama da osiguraju informacije pacijentima (što sljedeće moraju učiniti, u kojem roku i što za to moraju prikupiti) na lako razumljiv način
11. Ministarstvu zdravstva, da izmjenama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju ukine obvezu osobnog periodičnog pristupanja HZZO-u radi zadržavanja statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju za određene kategorije osiguranika te ukine rok za prijavu HZZO-u radi stjecanja statusa u obveznom zdravstvenom osiguranju za nezaposlene osobe
12. Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da žurno donese Pravilnik o mjerilima i načinu utvrđivanja nesposobnosti za samostalan život i rad i nedostatka sredstava za uzdržavanje (ponovljena)
13. Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, da tijekom 2026. godine prati učinke izmjena Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju u vezi naknade za troškove prijevoza
14. Vladi Republike Hrvatske, da žurno osigura provedbu Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju tako da zdravstveno osiguranje zadrži hrvatski državljani koji redovito studiraju u drugim državama EU, neovisno o prijavi privremenog odlaska izvan RH (ponovljena)

15. Ministarstvu zdravstva, da obrazloži kriterije na temelju kojih je utvrđen indikator od 270 dana kao prag predugog čekanja na pregled ili dijagnostički postupak
16. Ministarstvu zdravstva, da osigura točan, ažuriran i korisnicima razumljiv prikaz stvarno dostupnih termina unaprijedi sustav e-Liste čekanja/e-Naručivanje
17. Ministarstvu zdravstva, da osigura dostupne i razumljive komunikacijske kanale za naručivanje za sve pacijente, uključujući one koji se ne koriste digitalnim alatima
18. Ministarstvu zdravstva, da, u suradnji s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje, osigura jasno i vidljivo isticanje informacija o mogućnostima postavljanja upita i podnošenja prigovora na internetskoj stranici e-Liste čekanja te da informira građane o tim mogućnostima putem drugih komunikacijskih kanala
19. Ministarstvu zdravstva, da provede analizu obrađuju li sve bolnice dovoljno brzo onkološke i onkološki suspektne pacijente, uključujući učinke tzv. onkoloških uputnica
20. Ministarstvu zdravstva, da se svim onkološki suspektnim pacijentima osigura dijagnostika u najkraćem mogućem roku, a pacijentima s dijagnozom raka pravovremeni operativni zahvati, terapije i kontrolni pregledi/pretrage (ponovljena)
21. Ministarstvu zdravstva, da pokrene mrežnu stranicu s informacijama o liječenju od raka i pravima onkoloških pacijenata
22. Ministarstvu zdravstva, da onkološkim pacijentima osigura liječenje u skladu sa suvremenim standardima i psihoonkološku pomoć
23. Vladi Republike Hrvatske, da žurno donese Nacionalni program razvoja palijativne skrbi (ponovljena)
24. Ministarstvu zdravstva, da donese protokol koji će standardizirati postupak otpusta palijativnih pacijenata
25. Ministarstvu zdravstva, da uvede novu užu specijalizaciju iz medicine boli
26. Ministarstvu zdravstva, da osigura edukaciju o suzbijanju diskriminacije za zdravstvene djelatnike (ponovljena)
27. Ministarstvu zdravstva, da izmjenama Pravilnika o posebnih tehničkim zahtjevima za krv i krvne pripravke proširi krug osoba koje mogu darivati krv (ponovljena)
28. Ministarstvu zdravstva, da izradi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o zdravstvenoj zaštiti kako bi se dodatno proširio opseg kaznenih djela koja su zapreka za rad i zapošljavanje u sustavu zdravstva
29. Ministarstvu zdravstva, da u roku dostavlja informacije i dokumentaciju u predmetima pučkoj pravobraniteljici (ponovljena)

Pravo na rad

30. Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da popis poslodavaca kod kojih je tijekom inspekcijskog nadzora utvrđeno postojanje neprijavljenog rada objavi kao jednu od informacija dostupnih na naslovnoj mrežnoj stranici ministarstva te dopuni listu podacima o utvrđenim nepravilnostima i datumom provedenog inspekcijskog nadzora
31. Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da izradi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o zaštiti na radu kojim bi se propisale mjere koje poslodavac mora poduzeti radi zaštite radnika koji rade na visokim temperaturama
32. Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih, da školama izda naputak da se ugovori o radu na određeno vrijeme, radi zamjene zaposlenika za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta, bolovanja ili drugih razloga odsutnosti s posla, sklapaju bez prekida za vrijeme školskih praznika (ponovljena)

-
33. Vladi Republike Hrvatske, da ratificira Konvenciju br. 190 Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada (ponovljena)

Diskriminacija pri zapošljavanju i na radu

34. Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, da pri idućim izmjenama Zakona o radu predloži jasnu odredbu o obvezi poslodavca da radniku osigura sredstva za rad (ponovljena)

Radna prava stranih radnika (državljana trećih zemalja)

35. Državnom inspektoratu Republike Hrvatske, da pojača nadzor osposobljavanja stranih radnika za rad na siguran način

Prava starijih osoba

36. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da osmisli i provede mjere radi zaustavljanja rasta siromaštva starijih osoba (ponovljena)
37. Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje da nastavi s poduzimanjem dodatnih napora radi smanjenja dugotrajnosti u postupanju (ponovljena)
38. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da pri idućim izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju omogući osobama ostvarivanje prava na dio obiteljske mirovine pri stjecanju uvjeta za ostvarivanje prava na neku od osobnih mirovina, neovisno o dobi kada su postale udovice/udovci
39. Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Registru osiguranika, da nastave s poduzimanjem aktivnosti kako bi se buduće umirovljenike na lako dostupan i razumljiv način informiralo o njihovim pravima, koracima u postupku i učincima odabira mirovine iz prvog ili oba mirovinska stupa (ponovljena)
40. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da pri idućim izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju osobama koje su zadnji radni staž prije stjecanja uvjeta za priznavanje prava na mirovinu imali u nepunom radnom vremenu, omogućće nastavak rada bez prekidanja radnog odnosa
41. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da osmisli dugoročnu politiku zapošljavanja kvalificiranog kadra u domove za starije i nemoćne (ponovljena)
42. Jedinicama područne (regionalne) samouprave, da u suradnji s Akademijom socijalne skrbi, organiziraju edukacije za svoje službenike koji provode kontrole i koji licenciraju pružatelje socijalnih usluga
43. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da izradi smjernice o postupanju po pritužbama za sve pružatelja usluga smještaja starijim osobama
44. Vladi Republike Hrvatske, da žurno usvoji Akcijski plan za skrb za osobe s demencijom
45. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvu zdravstva i jedinicama područne (regionalne) samouprave, da razvijaju smještajne kapacitete i izvaninstitucionalne usluge za osobe oboljele od demencije i članove njihovih obitelji
46. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Hrvatskom zavodu za socijalni rad i Ministarstvu unutarnjih poslova, da zajednički osmisle i provedu aktivnosti usmjerene na osnaživanje osoba starije životne dobi za prijavljivanje nasilja
47. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da izmjenama Pravilnika o načinu prikupljanja, obrade i dostave statističkih podataka i izvješća iz područja primjene Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji omogući bolje praćenje nasilja nad starijima (ponovljena)

48. Hrvatskom saboru, da proglasi Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad starijim osobama

Diskriminacija temeljem dobi

49. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da u pozive za financiranje programa Zaželi jasno navede aktivnosti prihvatljive u programu
50. Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, da uključi barem jedan lijek iz skupine antidementiva na osnovnu listu lijekova HZZO-a
51. Ministarstvu zdravstva, da izradi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju kojima bi se omogućilo korištenje bolovanja za skrb o starim i nemoćnim roditeljima te drugim bliskim članovima obitelji (ponovljena)
52. Svim jedinicama područne (regionalne) samouprave, da u domovima za starije i nemoćne kojima su osnivači korisnicima osiguraju pristup Internetu

Mladi

53. Vladi Republike Hrvatske, da u izradu Nacionalnog programa za mlade do 2029. godine uključi dionike aktivne u radu s mladima i za mlade te predstavnike mladih
54. Ministarstvu obrazovanja, znanosti i mladih, da izmijeni model izvedbe građanskog odgoja i obrazovanja i uvede ga kao zaseban i obavezan predmet u svim osnovnim i srednjim školama (ponovljena)
55. Ministarstvu zdravstva, da poveća godišnji broj usluga psihoterapije koje se pružaju u javnom zdravstvenom sustavu kako bi ista bila dostupnija
56. Vladi Republike Hrvatske, da žurno usvoji Akcijski plan za implementaciju sustava zaštite mentalnog zdravlja u zajednici do 2027. godine
57. Ministarstvu zdravstva, da žurno pokrene postupak donošenja Akcijskog plana za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladih

Pravo na obrazovanje i diskriminacija temeljem obrazovanja

58. Ministarstvu zdravstva, da uloži dodatne napore kako bi se omogućilo zapošljavanje magistara medicinsko-laboratorijske dijagnostike u sustavu zdravstva u skladu s njihovim kompetencijama i stečenim zvanjem (ponovljena)
59. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da pri idućim izmjenama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija predloži oslobođenje od plaćanja naknade za troškove postupka pripadnicima istih ranjivih skupina koje su oslobođene ovog troška u postupcima priznavanja za neregulirane profesije

Siromaštvo i ljudska prava

60. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike i Hrvatskom zavodu za socijalni rad, da osiguraju jedinstvenu evidenciju korisnika zajamčene minimalne naknade
61. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da napravi analizu strukture korisnika zajamčene minimalne naknade te razloge smanjenja broja korisnika
62. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da proširi opseg korisnika prava na zajamčenu minimalnu naknadu (ponovljena)
63. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da iznos zajamčene minimalne naknade usklađuje s rastom troškova života

-
64. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da pri idućim izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi predloži ukidanje obveze rada za opće dobro za korisnike zajamčene minimalne naknade (ponovljena)
  65. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da iz evidencija zemljišnih knjiga pribavi podatke o svim upisanim zabilježbama u korist RH na temelju svih Zakona o socijalnoj skrbi na temelju kojih su zabilježbe upisane u zemljišne knjige te da iste žurno dostavi Hrvatskom zavodu za socijalni rad radi pokretanja postupaka brisanja po službenoj dužnosti
  66. Hrvatskom zavodu za socijalni rad, da u suradnji s Akademijom za socijalnu skrb provodi edukacije djelatnika o primjeni Zakona o općem upravnom postupku
  67. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da izradi Nacionalnu strategiju za borbu protiv beskućništva (ponovljena)
  68. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da provede mapiranje beskućništva, kako bi se utvrdio broj beskućnika i izazovi s kojima se susreću (ponovljena)
  69. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave osigura smještaj i odgovarajuću skrb beskućnicima s težim oštećenjima zdravlja
  70. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da poveća broj zaposlenih na poslovima provedbe nadzora te na rješavanju drugostupanjskih predmeta
  71. Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, da proširi kategorije osiguranika iz Pravilnika o postupku, uvjetima i načinu utvrđivanja prava na plaćanje premije dopunskog zdravstvenog osiguranja iz državnog proračuna
  72. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da u suradnji s jedinicama lokalne samouprave I. do IV. skupine razvijenosti omogući građanima besplatno korištenje računala povezanog na Internet uz podršku djelatnika radi pristupa sustavu e-Građani
  73. Ministarstvu zdravstva i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, da žurno pristupe stručnim konzultacijama u cilju pronalaska adekvatnog rješenja kako bi se roditeljima mrtvorođenog djeteta koji podnesu zahtjev nadoknadili troškovi prijevoza tijela od zdravstvene ustanove u kojoj je dijete rođeno do mjesta prebivališta ili sahrane djeteta

Pravo na adekvatno stanovanje

74. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da pripremi novi Zakon o najmu kojim će se jasno regulirati odnos najma, ali i propisati žurnost sporova vezanih uz stanovanje
75. Pravosudnoj akademiji, da provede edukacije sudaca i sudskih savjetnika o zakonodavnim izmjenama u području stanovanja
76. Jedinicama lokalne samouprave, da pri davanju stanova u najam u svom vlasništvu omoguće dokazivanje činjenice stanovanja odnosno prebivanja na svom području svim dokaznim sredstvima, a ne samo ispravama MUP-a (ponovljena)
77. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da na mrežnoj stranici objavi informacije o pričuvi i posljedicama neplaćanja
78. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da izradi analizu primjene propisa i internih procedura vezano za raspolaganja nekretninama u vlasništvu u slučajevima dugotrajnog postupanja
79. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da predloži izmjene Zakona o načinu izvršenja presuda ESLJP-a u skupini predmeta Statileo protiv Hrvatske (broj zahtjeva 12027/10 i dr.) i Odluke Ustavnog suda, kojima bi se povećao iznos isplate u drugoj

- mjeri temeljem prosječne kupoprodajne cijene m² u jedinici lokalne samouprave i propisala isplata sredstava prije iseljenja te priznala razlika onima koji su već primili isplatu
80. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da žurno u suradnji s Hrvatskim zavodom za socijalnu skrb te udrugama razmotri načine kojima bi se osobama u ranjivom položaju pomoglo u pronalasku zamjenskog stana dok čekaju realizaciju treće mjere
  81. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da omogući da se odgovarajućim stanom smatra i stan u drugoj županiji uz zadovoljavanje ostalih uvjeta i izričiti pristanak zaštićenog najmoprimca
  82. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da osigura ažurnu komunikaciju sa strankama vezano uz pitanja zaštićenog najma
  83. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da na službenoj mrežnoj stranici iskaže statističke podatke o iskazanim i izvršenim mjerama temeljem dobi i spola
  84. Vladi Republike Hrvatske, da usvoji Strategiju o socijalnom stanovanju u RH (ponovljena)
  85. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da izda naputak jedinicama lokalne samouprave da izmjene akte o socijalnoj skrbi kako bi opći uvjet za priznavanje naknade za troškove stanovanja bio samo status korisnika zajamčene minimalne naknade
  86. Ministarstvu rada, Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da pri idućim izmjenama Zakona o socijalnoj skrbi izradi prijedlog kojim će se:
    - propisati obvezu priznavanja naknade troškova stanovanja po službenoj dužnosti;
    - propisati obvezu Hrvatskog zavoda za socijalni rad da dostavlja mjesečno jedinicama lokalne samouprave podatke o korisnicima zajamčene minimalne naknade za ovu svrhu;
    - definirati razdoblje priznavanja ove naknade;
    - povećati minimalni iznos naknade za troškove stanovanja sukladno dobroj praksi nekih jedinica lokalne samouprave
  87. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da izradi analizu potreba za eventualnim otvaranjem novog roka za podnošenje zahtjeva za obnovu (ponovljena)
  88. Vladi Republike Hrvatske, da s mrežne stranice <https://potresinfo.gov.hr/> ukloni nevažeće obavijesti i/ili dokumente
  89. Državnom inspektoratu Republike Hrvatske, da osobnom dostavom obavještava stranke o uklanjanju nekretnina sukladno članku 113.a Zakona o državnom inspektoratu
  90. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da izradi prijedlog Izmjene i dopune Odluke o financiranju najamnine za stambeno zbrinjavanje osoba čije su nekretnine stradale u potresima, koja će biti usklađena s cijenama najma na tržištu
  91. Vladi Republike Hrvatske, Hrvatskim vodama, javnim isporučiteljima vodnih usluga i jedinicama lokalne samouprave, da ulože dodatne napore u osiguravanje dostave vode potrebitim građanima (ponovljena)
  92. Vladi Republike Hrvatske, da uspostavi jedinstvenu kontakt točku na nacionalnoj razini putem koje bi građani mogli dobiti informacije o pravima, mjerama i postupcima vezanim uz energetska siromaštvo
  93. Vladi Republike Hrvatske, da poveća iznos naknade za ugroženog kupca energenata (NUKE) (ponovljena)
  94. Jedinicama područne (regionalne) samouprave, da donesu sveobuhvatne dokumente s analizom stanja i mjerama za suzbijanje energetske siromaštva na svome području (ponovljena)
  95. Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, da u sklopu predstojećeg javnog poziva predvidi povrat troškova izdavanja uporabne dozvole građanima koji je ishode radi prijave za energetska obnovu

-
96. Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije, da u suradnji s Vijećem za vodne usluge, Hrvatskim vodama te jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, osigura smanjenje gubitaka vode
  97. Vladi Republike Hrvatske, da osigura dodatna sredstva i stambene jedinice za korisnike koji se zbrinjavaju kroz liste prvenstva temeljem Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima (ponovljena)
  98. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da izradi naputak kojim će obvezati nadležna prvostupanijska tijela da podnositelje prijave za stambeno zbrinjavanje, uvrštene na liste prvenstva, na vrijeme upoznaju s mogućnošću skidanja s liste prema čl. 16. st. 7. Zakona o stambenom zbrinjavanju na potpomognutim područjima
  99. Ministarstvu prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da predloži izmjenu Uredbe o kriterijima za bodovanje prijave za stambeno zbrinjavanje kojom bi se valorizirao i status žrtve nasilja u obitelji na temelju nepravomoćne presude u kaznenom ili prekršajnom postupku

Graditeljstvo

100. Državnom inspektoratu RH, da poveća broj građevinskih inspektora

Prava hrvatskih branitelja i civilnih stradalnika iz Domovinskog rata

101. Ministarstvu hrvatskih branitelja, da nastavi s osnivanjem i izgradnjom braniteljskih centara

Nestali, suđenja za ratne zločine i civilni stradalnici iz Domovinskog rata

102. Povjerenstvu za provedbu Odluke o otpisu tražbina troškova parničnih postupaka dosuđenih Republici Hrvatskoj, da ubrzaju postupanje po zahtjevima za otpis tražbina i povrat naplaćenih sredstava
103. Ministarstvu hrvatskih branitelja, da pripremi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja za vrijeme oružane agresije na Republiku Hrvatsku u Domovinskom ratu kojima bi se propisalo da osnovicu za izračun mjesečne novčane naknade određuje Vlada RH jednom godišnje

Prava nacionalnih manjina

104. Vladi Republike Hrvatske, da provede medijsku kampanju s ciljem osvještavanja šire javnosti o doprinosu pripadnika nacionalnih manjina hrvatskoj kulturi i društvenom razvoju (ponovljena)
105. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da osmisli i provede kampanju o vrijednosti manjinskih jezika i pisama i svrsi njihove uporabe u javnom prostoru
106. Ministarstvu mora, prometa i infrastrukture i Hrvatskim cestama, da postave dvojezične prometne znakove s nazivima naseljenih mjesta u svim jedinicama koje su statutima predvidjele ostvarivanje ovog prava
107. Vukovarsko-srijemskoj županiji, da sukladno Zakonu o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi prenese osnivačka prava nad osnovnim školama u Borovu, Negoslavcima i Markušici na istoimene općine (ponovljena)
108. Hrvatskoj radioteleviziji, da poveća udio i učestalost programa o nacionalnim manjinama, u značajnijoj mjeri ga uvrštava u emisije općeg programa te u emisijama namijenjenima nacionalnim manjinama redovito koristi manjinske jezike (ponovljena)

Diskriminacija temeljem rasnog ili etničkog podrijetla

109. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ministarstvu, prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, da u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave osmisle nove mjere za unaprjeđenje uvjeta stanovanja romskih obitelji koje žive u neuvjetnim nekretninama, uključujući i da osmisle mjere usmjerene na podršku u osiguravanju stanovanja van romskih naselja
110. Gradu Zagrebu, da osmisli i provede konkretne aktivnosti koje će osigurati stambeno zbrinjavanje i poboljšanje uvjeta stanovanja Roma (ponovljena)
111. Vladi Republike Hrvatske, da žurno izradi plan desegregacije u obrazovanju za svaku školu u kojoj postoje segregirani razredi (ponovljena)
112. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da provodi aktivnosti usmjerene na većinsko stanovništvo s ciljem razbijanja postojećih stereotipa i predrasuda o Romima
113. Vladi Republike Hrvatske, da žurno usvoji sveobuhvatnu migracijsku politiku te integracijsku politiku/e za sve skupine migranata (ponovljena)
114. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da osmisli i provede kampanju radi podizanja svijesti u društvu i suzbijanja predrasuda prema stranim radnicima
115. Ministarstvu zdravstva, da osmisli i u praksi učini dostupnim prevođenje radi sporazumijevanja zdravstvenog osoblja s pacijentima (ponovljena)
116. Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike i Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, da u postojeći model vaučera za učenje hrvatskog jezika uključi i osobe pod međunarodnom zaštitom (ponovljena)

Zločini iz mržnje

117. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da pri idućim izmjenama Kaznenog zakona predloži proširenje liste karakteristika iz čl. 87. st. 21. na način da uključi i dob, kao i da proširi definiciju ovih kaznenih djela na način da motiv njihovog počinjenja mogu biti i pristranost, predrasude ili prezir uvjetovani nekom od nabrojanih karakteristika

Sudska praksa u predmetima vezanim uz diskriminaciju

118. Hrvatskoj odvjetničkoj komori, da provodi edukacije odvjetnika i odvjetničkih vježbenika o antidiskriminacijskom pravu (ponovljena)
119. Pravosudnoj akademiji, da u okviru programa cjeloživotnog stručnog usavršavanja pravosudnih dužnosnika nastavi s provedbom edukacije sudaca i sudskih savjetnika o antidiskriminacijskom pravu, uključujući o prekršajima i kaznenim djelima s elementima mržnje i netrpeljivosti

Sloboda vjeroispovijedi i diskriminacija temeljem vjere

120. Ministarstvu zdravstva, da izradi sveobuhvatnu analizu i izmjeni pravni okvir o prizivu savjesti zdravstvenih djelatnika kako bi se, uvažavajući pojedinačno isticanje priziva savjesti, uvijek pravovremeno osigurala odgovarajuća zdravstvena skrb, uključujući pravovremeni i učinkovit sustav informiranja i upućivanja liječniku koji može pružiti potrebnu zdravstvenu uslugu

Pravosuđe

121. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da izradi sveobuhvatnu analizu ovršnog sustava i na temelju nje izradi prijedlog novog Ovršnog zakona (ponovljena)

-
122. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da pri izradi prijedloga izmjena i dopuna Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći revidira imovinske uvjete za ostvarivanje sekundarne pravne pomoći
  123. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da pružateljima primarne pravne pomoći izradi službene iskaznice za zastupanje korisnika pred javnopravnim tijelima
  124. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da provodi edukacije pružatelja primarne pravne pomoći o komunikaciji s pripadnicima ranjivih društvenih skupina koji su korisnici besplatne pravne pomoći
  125. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da izradi analizu uzroka porasta/smanjenja pružene primarne pravne pomoći od strane različitih pružatelja, te uzroka razlika u broju podnesenih zahtjeva za sekundarnu pravnu pomoć po pojedinim županijama
  126. Nadležnim sudovima, da se sudske odluke anonimiziraju uzimajući u obzir i pravo žrtava na zaštitu osobnih podataka
  127. Pravosudnoj i policijskoj akademiji, da kontinuirano provode edukacije sudaca, državnih odvjetnika i policijskih službenika o pravima žrtava i pojedinačnoj procjeni žrtava kaznenih i prekršajnih djela

Izražavanje u javnom prostoru

128. Ministarstvu unutarnjih poslova, da predloži donošenje novog Zakona o zaštiti javnog reda i mira kojim će se, među ostalim, detaljnije urediti zabrana korištenja sadržaja kojim se promiče netrpeljivost i/ili nesnošljivost, a čime se remeti javni red i mir
129. Ministarstvu kulture i medija, da pristupi cjelovitim izmjenama medijskih zakona radi postizanja efektivne usklađenosti medijskog zakonodavstva s ciljevima Europskog akta o slobodi medija
130. Ministarstvu kulture i medija, da napravi analizu utjecaja zlonamjernih kaznenih postupaka protiv novinara i novinskih redakcija na slobodu medija
131. Ministarstvu unutarnjih poslova, da dodatno educira policijske službenike o svrsi, očekivanom učinku i primjeni Protokola o postupanju policije prilikom saznanja o kaznenom djelu počinjenom na štetu novinara i drugih medijskih djelatnika u obavljanju radnih zadaća

Javno okupljanje

132. Ministarstvu unutarnjih poslova, da pripremi izmjene i dopune Zakona o javnom okupljanju
133. Vladi Republike Hrvatske, da javnosti obrazloži osnovne sigurnosne razloge ograđivanja Trga sv. Marka (ponovljena)

Pravo na privatnost

134. Ministarstvu zdravstva, da provodi edukacije zdravstvenih djelatnika o zakonskim obvezama u području zaštite prava na privatnost pacijenata
135. Ministarstvu zdravstva, da unaprijedi sustav e-Građani Portal zdravlja onemogućavanjem pristupa podacima širokom krugu zdravstvenih djelatnika bez ugrožavanja prava na zdravlje

Umjetna inteligencija

136. Vladi Republike Hrvatske, da provede sveobuhvatnu nacionalnu kampanju radi podizanja svijesti javnosti o primjeni UI, regulatornom okviru, prednostima te nedostacima, uključujući i rizike za ljudska prava i diskriminaciju

137. Vladi Republike Hrvatske, da ratificira Okvirnu konvenciju o UI, ljudskim pravima, demokraciji i vladavini prava Vijeća Europe (ponovljena)
138. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da uspostavi registar sustava umjetne inteligencije koji se koriste u javnom sektoru

Branitelji ljudskih prava

139. Vladi Republike Hrvatske, da žurno usvoji Nacionalni plan stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva (ponovljena)
140. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da uvede dugoročno institucionalno i programsko financiranje aktivnosti organizacija civilnog društva u području zaštite ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije (ponovljena)
141. Vladi Republike Hrvatske, da, u suradnji s tijelima za jednakost, u hrvatski pravni poredak transponira DIREKTIVU VIJEĆA (EU) 2024/1499 od 7. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo, jednakog postupanja u pitanjima zapošljavanja i rada prema osobama bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje, invaliditet, dob ili seksualnu orijentaciju, jednakog postupanja prema ženama i muškarcima u pitanjima socijalne sigurnosti te u pristupu i nabavi robe, odnosno pružanju usluga, te o izmjeni direktiva 2000/43/EZ i 2004/113/EZ, i DIREKTIVU (EU) 2024/1500 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 14. svibnja 2024. o standardima za tijela za jednakost u području jednakog postupanja prema ženama i muškarcima te njihovih jednakih mogućnosti u pitanjima zapošljavanja i rada te o izmjeni direktiva 2006/54/EZ i 2010/41/EU (ponovljena)

Pravo na čist, zdrav i održiv okoliš

142. Ministarstvu unutarnjih poslova, da predloži izmjene i dopune ili novi Zakon o sustavu civilne zaštite i Strategiju razvoja sustava civilne zaštite kojima će se, između ostaloga, propisati načini upravljanja, održavanja i korištenja javnih skloništa te osiguranje njihovih dostatnih kapaciteta
143. Ministarstvu zaštite okoliša i zelene tranzicije, da izradi prijedlog izmjena i dopuna Zakona o gospodarenju otpadom kojima će se propisati strože novčane kazne za nezakonito odbacivanje otpada u okoliš
144. Primorsko-goranskoj županiji, da provede kampanju među stanovnicima Marčelja i okolice o uvjetima nastavka biološkog monitoringa, načinu njegove provedbe i važnosti radi ocjene utjecaja rada Centra za gospodarenje otpadom Mariščina na njihovo zdravlje
145. Ministarstvu zdravstva i Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, da provode istraživanja o zdravstvenom stanju lokalnog stanovništva koje živi u blizini zahvata koji u okoliš emitiraju onečišćujuće tvari, a osobito u blizini centara za gospodarenje otpadom, crnih točaka te industrijskih postrojenja

Zaštita prijavitelja nepravilnosti

146. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da osnuje stručnu radnu skupinu radi sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, s ciljem uklanjanja nedostataka uočениh u praksi i dodatnog unaprjeđenja zaštite prijavitelja nepravilnosti
147. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da pri izradi prijedloga i dopuna Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći, uključi pravo

prijavitelja nepravilnosti na sekundarnu besplatnu pravnu pomoć neovisno o imovinskom cenzusu

148. Sudovima da redovito u sustav eSpis upisuju podatak o vrsti predmeta vođenih po Zakonu o zaštiti prijavitelja nepravilnosti
149. Sudovima koji odlučuju u postupcima zaštite prijavitelja nepravilnosti, povezanih osoba, povjerljivih osoba i njihovih zamjenika, da hitno rješavaju sporove, u skladu s čl. 28. st. 3. do st. 6. Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (ponovljena)
150. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije i Pravosudnoj akademiji, da nastave kontinuirano provoditi edukacije pravosudnih dužnosnika o primjeni Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti (ponovljena)

Policijski sustav

151. Ministarstvu unutarnjih poslova i Ravnateljstvu policije, da se svim ustrojstvenim jedinicama dostavi pisana uputa da se policija u dvojbi radi li se o kaznenom djelu koje se progoni po službenoj dužnosti te o opravdanosti podnošenja kaznene prijave prethodno konzultira s državnim odvjetnikom i isto evidentira

Tražitelji međunarodne zaštite i iregularni migranti

152. Ministarstvu unutarnjih poslova, da osigura pristup prihvatilištima za tražitelje međunarodne zaštite organizacijama civilnog društva, putem transparentnog postupka, na temelju javno objavljenih kriterija
153. Ministarstvu unutarnjih poslova, da sukladno Zakonu o pučkom pravobranitelju dostavlja sve podatke, akte i drugu dokumentaciju vezanu za podnesenu pritužbu (ponovljena)
154. Ministarstvu unutarnjih poslova, da registrira izražavanje namjere za traženje međunarodne zaštite radi pristupa međunarodnoj zaštiti
155. Ministarstvu unutarnjih poslova, da vodi jedinstvenu i sveobuhvatnu evidenciju o zadržanim osobama u Centru za registraciju tražitelja međunarodne zaštite Dugi Dol (ponovljena)
156. Ministarstvu unutarnjih poslova, da uvjete smještaja u Centru za registraciju tražitelja međunarodne zaštite Dugi Dol uskladi s međunarodnim standardima (ponovljena)
157. Ministarstvu unutarnjih poslova, da u prihvatnim centrima za strance osigura pristup učinkovitim pritužbenim mehanizmima
158. Ministarstvu unutarnjih poslova, da se u prihvatnim centrima za strance informacije o pravima istaknu na pristupačan, vidljiv i jasan način, pisanim putem, na većem broju jezika (ponovljena)
159. Ministarstvu unutarnjih poslova, da osigura pristup prihvatnim centrima za strance organizacijama civilnog društva, putem transparentnog postupka, na temelju javno objavljenih kriterija

Zatvorski sustav

160. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da uz proširivanje kapaciteta zatvorskog sustava aktivnije poduzme druge mjere smanjivanja prenapučenosti kaznenih tijela (ponovljena)
161. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da intenzivnije provodi mjere za unaprjeđenje postojećih uvjeta smještaja, posebice u Zatvoru u Zagrebu (uključujući Centar za dijagnostiku u Zagrebu)

162. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da intenzivira aktivnosti na usklađivanju postojećih sistematizacija s potrebama i u što je moguće većoj mjeri, realizira popunjavanje sistematiziranih radnih mjesta u kaznenim tijelima i odgojnim zavodima
163. Ministarstvu zdravstva i Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da odgovornost za obavljanje zdravstvene djelatnosti odnosno pružanje zdravstvene zaštite u zatvorskom sustavu preuzme ministarstvo nadležno za zdravstvo
164. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da pri izradi prijedloga Zakona o izvršavanju kazne zatvora izmijeni postojeće odredbe Glave XIX (red i sigurnost) (ponovljena)
165. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da u slučajevima kada zatvorenik iznese uvjerljive tvrdnje o zlostavljanju, posebice ako je pritom zadobio ozljede, o tome obavijesti državno odvjetništvo, kao nadležno tijelo kaznenog progona
166. Ministarstvu pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, da žurno donese Plan prevencije međuzatvoreničkog nasilja

Osobe s duševnim smetnjama kojima je ograničena sloboda kretanja

167. Ministarstvu zdravstva, da jasnije definira razlikovanje mjera prisile (iz Pravilnika o mjerama prisile) i ograničenja kretanja pacijenata radi njihove sigurnosti (iz Pravilnika o akreditacijskim standardima za bolničke zdravstvene ustanove=
168. Psihijatrijskim ustanovama, da prilagode obrazac za pristanak, kako bi bio razumljiv pacijentima, a uključivao prava tijekom hospitalizacije, kao i informaciju o mogućem liječenju na zatvorenim odjelima
169. Ministarstvu zdravstva, da provodi edukaciju medicinskog osoblja o valjanosti informiranog pristanka i značenju dobrovoljnosti glede osoba s duševnim smetnjama smještenim u psihijatrijskim ustanovama
170. Psihijatrijskim ustanovama, da provode mjere prisile u posebnim prostorijama bez izlaganja pogledima drugih pacijenata uz kontinuirano praćenje zdravstvenog stanja (ponovljena)
171. Ministarstvu zdravstva, da provodi edukaciju medicinskog osoblja o primjeni mjera prisile prema osobama s duševnim smetnjama smještenim u psihijatrijskim ustanovama
172. Ministarstvu zdravstva i jedinicama područne (regionalne) samouprave, da osmisle strategije i provode poticajne mjere za zapošljavanje radi osiguranja dovoljnog broja djelatnika na odjelima psihijatrije i u psihijatrijskim bolnicama
173. Ministarstvu zdravstva i Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, da unaprijede usluge za mentalno zdravlje i socijalne usluge osobama s duševnim smetnjama koje se nakon otpusta s bolničkog liječenja nastavljaju liječiti izvan bolnice

Obilasci domova za starije i nemoćne – obavljanje poslova NPM-a

174. Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i jedinicama područne (regionalne) samouprave, da žurno osmisle kratkoročne mjere u cilju osiguranja dovoljnog broja medicinskog osoblja u domovima za starije i nemoćne osobe
175. Jedinicama područne (regionalne) samouprave, da povećaju broj njegovatelja koji će se brinuti za korisnike u četvrtom stupnju usluge

Statistički podaci o postupanju povodom diskriminacije

176. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da provede istraživanje o prisutnosti diskriminacije u području pristupa dobrima i uslugama (ponovljena)

-
177. Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, da kontinuirano informira javnost o zabrani diskriminacije i mehanizmima zaštite (ponovljena)

Suradnja s institucijama i implementacija preporuka pučke pravobraniteljice

178. Hrvatskom saboru, da raspravlja izvješća pučke pravobraniteljice u godini u kojoj su predana

Međunarodna suradnja i međunarodni mehanizmi zaštite ljudskih prava

179. Vladi Republike Hrvatske, da ratificira Fakultativni protokol uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima (ponovljena)
180. Vladi Republike Hrvatske, da ratificira Europsku socijalnu povelju (Revidiranu) (ponovljena)
181. Vladi Republike Hrvatske, da imenuje koordinacijski mehanizam (NMIRF), koji bi osiguravao provedbu preporuka dobivenih od međunarodnih i regionalnih mehanizama za zaštitu ljudskih prava

6. Zaključak

Godišnje Izvješće pučke pravobraniteljice analiza je i ocjena stanja zaštite prava i sloboda u RH, kao i stanja vezano za prava pojedinaca ili pojedinih društvenih skupina.

Okvir za djelovanje institucije i pripremu izvješća jest pravo ljudskih prava, definirano Ustavom RH, međunarodnim i europskim pravom te nacionalnim pravnim okvirom.

Pri tom, izvješće daje pregled stanja iz područja pet mandata koji su instituciji pučke pravobraniteljice povjereni kroz godine, od osnivanja prvim Ustavom RH.

Tako pučka pravobraniteljica djeluje u mandatu:

- (1) ombudsmana, što se odnosi na zaštitu građana od nezakonitog postupanja tijela javne vlasti odnosno zaštitu prava na dobro upravljanje i vladavine prava;
- (2) nacionalne institucije za ljudska prava (NHRI) s najvišim stupnjem neovisnosti (Status A), koji nam je ponovno potvrđen 2025. godine; ovaj mandat instituciji daje ulogu zaštite i promicanja ljudskih prava, uključujući temeljem prava EU i međunarodnih pravnih akata o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska;
- (3) središnjeg tijela za suzbijanje diskriminacije (tijelo za jednakost), s ovlastima postupanja i u privatnom sektoru, prema pravnim i fizičkim osobama;
- (4) Nacionalnog preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, koji se odnosi na osobe lišene slobode (NPM); i
- (5) tijela za zaštitu prijavitelja nepravilnosti/vanjskog kanala za prijavljivanje nepravilnosti.

Uz analizu i ocjenu stanja, koja daje opsežan pregled problema s kojima su suočeni građani u ostvarivanju svojih prava, ovim Izvješćem pučka pravobraniteljica upućuje i 181 preporuku. Cilj ovih preporuka jest jačanje zaštite ljudskih prava i sloboda, vladavine prava i suzbijanja diskriminacije u RH.

Stoga izvješće predstavlja izvor informacija zastupnicima Hrvatskoga sabora za veliki broj tema o kojima raspravljaju na plenarnoj sjednici, redovnim i tematskim sjednicama odbora, ali i šire.

Kako bi ovo Izvješće ispunilo svoju svrhu, potrebno je što prije održati raspravu o njemu, odnosno o stanju ljudskih prava u RH u 2025. godini.

S obzirom da je godišnje izvješće pučke pravobraniteljici najširi pregled stanja ljudskih prava, višegodišnje čekanje na raspravu ostavlja dojam kako je predanost zaštiti ljudskih prava u RH tek deklarativna, što je neprimjerena poruka građanima, iz kojih vlast proizlazi i na čijim se iskustvima i problemima izvješće uvelike temelji.